

end en delvis Publikation af Svabos Beretning om sin Færørejs sidst i det 18. Aarh., Dr. Jakob Jakobsens Monografi over Poul Nolsø, et Værk, som i sit Anlæg er mere af litteraturhistorisk end af historisk Art, og endelig Sørenskriver N. Andersens Bog fra 1893: Færøerne 1600—1709.

Arkivar Degns Bog ligger i direkte Fortsættelse af Andersen: 1709 er det Aar, da Handelen (og Øerne) fra Forpagtningen til Christoffer Gabel, og senere Sønnen Frederik, gaar tilbage til Kronen. Samme Aar kommer Færøerne fra Bergens Stift under Sjællands Stift. Egentlig er det 1709, og ikke 1814 at de faktisk skiltes fra Norge. Ligesom hos Andersen er ogsaa i den foreliggende Bog Handelen, Monopolhandelen, blevet gjort til det centrale. Det er den Institution, disse Aarhundreders færøske Histori bygges op omkring. Arkivar Degn har med stor Grundighed og med stor Handelskyndighed gennemgaaet Ørkener af Regnskaber og andet Arkivmateriale, og han har paa denne Maade formaet at kaste meget Lys ikke blot over Handelens Drift, men ogsaa over andre Forhold af kulturhistorisk og social Interesse.

Grundproblemer som Spørgsmaalet om Monopolets Berettigelse navnlig i den sidste Halvdel af Perioden, kommer Forf. ikke meget ind paa. Det er bemærkelsesværdigt, at Poul Nolsø i hele Bogen kun nævnes tre Gange og ganske en passant — intet af Stederne i sin Egenskab af Forkæmper for Frihandelen.

Jørgen-Frantz Jacobsen.

Den 22. Juni 1930 har Tyskland mistet den Forsker, der paa Rethistoriens Omraade var Landets betydeligste Videnskabsmand, Karl v. Amira. Han var født 1848 og havde siden 1897 overtaget en juridisk Professur i München, der var bleven ledig ved hans Lærer Konrad Maurers Død. Men v. Amiras første Lærergerning faldt ved Universitetet i Freiburg i. B., og det var herfra han havde udsendt sin skarpt holdte Tiltrædelsestale *Über Zweck und Mittel der germanischen Rechtsgeschichte* (1876). Der slog han til Lyd for, at Tyskland burde genoptage de samme Udgangspunkter for Forskningen som dem, Jacob Grimm saar ypperlig havde redegjort for, hvorved Granskningen af et Folks Ret i Fortiden knyttes nøje sammen med Filologien og Studiet af den almindelige Historie; man havde desuden alt for meget forsømt Studiet af de nordiske Folks Retskilder, i hvilke netop vigtige Oplysninger om den ældste germanske Ret kunde hentes.

I sin Kampiver var v. Amira gaaet for vidt i at hævde »det

fællesgermanske»; i min Bog »Danelag« tog jeg Afstand fra enkelte af hans Undersøgelser, om jeg end dengang som altid senere beundrede v. Amiras Evne til Overblik, hans skarpe kritiske Sans og ypperlige sproglige Indsigt. v. Amira havde paa det Tidspunkt vist sit grundige Kendskab til de nordiske Retskilder — *Das altnorwegische Vollstreckungs-Verfahren* (1874) — og sine lige saa omhyggelige Studier over de vanskelige frisiske og andre lavtyske Retsoptegnelser — *Erbenfolge und Verwandtschaftsgliederung nach den altniederdeutschen Rechten* (1874). Hovedemnet for hans Studier skulde dog blive Fremstillingen af *Allschwedisches Obligationenrecht* (1882) og *Westnordisches Obligationenrecht* (1895); de havde en Fællestitel: »Nordgerm. Obligationenrecht«, men de afsluttende Bind udkom ikke. Disse to tætte Værker, tilsammen paa o. 1800 Sider, har et stærkt Præg af Münchenerkolens Grundighed og udstrakte Lærdom; de vise ogsaa v. Amiras Selvstændighed i Tankegang, hans fine kritiske Blik og gode Forstaaelse af de enkelte Tiders Egenart. Næsten som et Modstykke dertil staar det kun o. 200 Sider store Arbejde *Grundriss des germanischen Rechts* (et Afsnit i Pauls »Grundriss der german. Philologie«; udkommet i 3 Udgaver); det har baade ved sin indre Dybde og sin ydre Lettilgængelighed virket indgribende og betydningsfuldt. v. Amira har her vist sig som en Mester i at kunne drage Hovedlinier i Retsudviklingen, paapege de enkelte Institutioners Væsen og deres rette Plads i Helheden, og Fremstillingen er bygget paa et enestaaende Kendskab til den herhenhørende Litteratur.

Saa langt omkring kunde v. Amira skue, fordi han opfattede et Folks Retsstandpunkt som nøje knyttet til dets hele sociale, økonomiske og aandelige Liv, hvad da ogsaa fremgaar af de Emner og det Materiale, som han i flere Skrifter fremdrog til Behandling og hvoraf han høstede rige Frugter. Her kan nævnes hans Undersøgelse over de i ældre Tider fældede Straffedomme over Dyr *Thierstrafen und Thierprocesse* (1891), hans Paavisninger af Symbolers, Geberders og Ceremoniers inderste Betydning *Die Dresdener Bilderhandschrift des Sachsenspiegels* (1902), *Die Handgebärden in den Bilderhandschriften des Sachsenspiegels* (1905), *Der Stab in der germanischen Rechtssymbolik* (1909), *Die Wadiation* (1911); herhen hører ogsaa hans sidste større Arbejde *Die germanischen Todesstrafen, Untersuchungen zur Rechts- und Religionsgeschichte* (1922). Endelig har v. Amira under sin lange litterære Løbebane offentliggjort mange Anmeldelser og Kritiker, næsten altid af lodigt og vejledende Indhold. — v. Amira blev i 1907 valgt til Medlem af det danske Videnskabernes Selskab.

Joh. Stp.